

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdu, Ph.D., JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **T. S.**, zastoupený JUDr. Evou Poláčkovou, advokátkou se sídlem Starobrněnská 13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 1. 3. 2007, č. j. 56 Az 145/2006 – 91,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokátky JUDr. Evy Poláčkové **se určuje** částkou 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce ve své žádosti o azyl [projednávaný případ se řídí právní úpravou platnou před novelou č. 165/2006 Sb., kdy zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v tehdy platném znění (dále jen „zákon o azylu“), ještě neznal pojem „žádost o mezinárodní ochranu“] uvedl jako hlavní důvod svého odchodu z Ukrajiny pronásledování ze strany náboženské sekty, jejíž název podle svých slov nezná, nicméně domníval se, že šlo o Svědky Jehovovy. Tato sekta po něm podle jeho tvrzení začala požadovat peníze a vyvíjela nátlak, aby se žalobce stal jejím členem, a posléze mu začala podle jeho slov vyhrožovat zabitím, pokud se nevrátí na Ukrajinu a nezačne jí odvádět peníze. O pomoc na policii se žalobce neobrátil, protože – podle jeho odpovědi uvedené v pohovoru ve správním řízení – mu příslušníci sekty říkali, aby to nedělal, resp. protože by to nemělo smysl.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 4. 2006, č. j. OAM-290/LE-PA04-PA04-2006, zamítl žádost žalobce o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Hlavní argumentem žalovaného byl závěr, že žalobce se nepokusil vyhledat ochranu u relevantních ukrajinských státních orgánů a že neexistuje nexus mezi

jednáním členů náboženské sekty a taxativními důvody pronásledování uvedenými v § 12 zákona o azylu.

Žalobce brojil proti tomuto rozhodnutí žalobou u Krajského soudu v Brně, ve které uvedl následující námitky: (1) že žalovaný porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), neboť nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci; (2) že žalovaný porušil § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, neboť nezjistil všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch toho, komu má být povinnost uložena; (3) že žalovaný porušil § 68 odst. 3 správního řádu, neboť se nevypořádal se všemi důkazy; (4) že skutkový stav neumožňoval aplikaci § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu na projednávaný případ; (5) že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť původcem pronásledování nemusí být jen stát; (6) že splňuje alespoň podmínky pro udělení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 1. 3. 2007 zamítl. Krajský soud neshledal žádné porušení správního řádu (žalobní body č. 1 - 3), neboť žalobci byla dána možnost podat úplnou a pravdivou výpověď o důvodech, které jej vedly k opuštění vlasti, byl mu poskytnut dostatečný prostor, aby uvedl vše, co považuje za důležité pro rozhodování o své žádosti o azyl, a žalovaný mu v průběhu pohovoru kladl otázky takovým způsobem, aby byly objasněny možné azylově relevantní skutečnosti. Žalovaný se rovněž vypořádal se všemi předloženými důkazy a svůj závěr dostatečně odůvodnil. Žalobce některé skutečnosti, zejména o psychické manipulaci ze strany náboženské sekty a propojenosti příslušníků sekty s policejními orgány, zmínil až v žalobě, ačkoliv tak mohl učinit dříve; žalovaný se tedy k těmto skutečnostem nemohl vyjádřit. Ke skutečnostem, které žalobce uvedl až v žalobě, ačkoliv je mohl uvést již v pohovoru se žalovaným, krajský soud nepřihlížel, neboť dle svých slov při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu vycházel ze skutkového stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Pokud jde o žalobní námitku č. 5, krajský soud konstatoval, že potíže se soukromými osobami (zde příslušníky sekty) mohou být důvodem pro udělení azylu pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž se žadatel o azyl skutečně poskytnutí ochrany domáhal, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout. Žalobce se však na žádné orgány s žádostí o pomoc neobrátil; jak uvedl ve správním řízení, bylo to proto, že mu příslušníci sekty říkali, aby to nedělal. Pokud jde o žalobní námitku č. 4, krajský soud dospěl k závěru, že skutečnosti uváděné žalobcem v průběhu řízení umožňovaly správnímu orgánu, aby v zákonné lhůtě zamítl jeho žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Ohledně poslední žalobní námitky krajský soud odkázal na prejudikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41, publikovaný pod č. 409/2004 Sb. NSS), podle které není nutné v případě zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu posuzovat existenci překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Žalobce (stěžovatel) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností, ve které namítá důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V kasační stížnosti stěžovatel zopakoval svoje žalobní námitky č. 1 až 5. Ke své argumentaci v žalobě dále dodává, že členové náboženské sekty (kterou stěžovatel v kasační stížnosti označuje jako „Sluhové Jehovovy“) na něj činili opakovaný fyzický a psychický nátlak včetně napadení, musel jim odevzdávat všechny

finanční prostředky a sekta si osobovala rozhodovat o všech aspektech jeho života. Žalovaný si tedy měl obstarat dostatek informací o zemi původu, s důrazem zejména na činnost náboženských sekt a míru tolerance jejich jednání ze strany státních orgánů, a teprve na základě těchto informací rozhodnout. Žalovaný považoval podle stěžovatele žádost od počátku za účelovou a tak k ní i přistupoval, a proto jí zamítl jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, aniž by se blíže zabýval skutkovými okolnostmi případu stěžovatele. Krajský soud se pak s námitkami stěžovatele dostatečně nevypořádal a žalobu zamítl, ačkoliv měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit. Přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. shledává stěžovatel v tom, že v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

Stěžovatel rovněž navrhuje přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a podotýká, že stěžovateli umožnil, aby se v pohovoru vyjádřil ke všem důvodům svého odchodu ze země původu a aby uvedl vše, co považuje za důležité. Stěžovatel protokol o pohovoru podepsal, o doplnění nežádal a žádné doplnění ani neučinil, a tudíž k novým skutečnostem uvedeným stěžovatelem až v žalobě nelze přihlížet. Ohledně ostatních bodů kasační stížnosti odkazuje na své rozhodnutí a navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud v první řadě předesílá, že nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany (dříve azylu) má odkladný účinek ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Nejvyšší správní soud dále přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost.

Stěžovatel podřadil svou kasační stížnost pod čtvrtý důvod přijatelnosti – zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele, přičemž se opírá bod b) čtvrtého důvodu přijatelnosti – že krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva (jelikož stěžovatel netvrdí, že krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu). Nejvyšší správní soud se s tímto názorem neztotožňuje.

V této souvislosti je nutné připomenout, že žalovaný zamítl stěžovatelovu žádost o azyl ze dvou důvodů: (1) že se stěžovatel nepokusil vyhledat ochranu u relevantních ukrajinských státních orgánů a (2) že neexistuje nexus mezi jednáním členů náboženské sekty a taxativními důvody pronásledování uvedenými v § 12 zákona o azylu. Krajský soud se pak s ohledem na žalobní námitky stěžovatele zaměřil primárně na první z těchto důvodů.

Pokud jde o povinnost vyhledat ochranu nejprve u relevantních ukrajinských státních orgánů, Nejvyšší správní soud již opakovaně konstatoval (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, www.nssoud.cz, a tam citovanou judikaturu pod bodem IV. b) (i)], že břemeno tvrzení stíhá žadatele o azyl. Pokud stěžovatel v pohovoru neuvedl žádný důvod, proč se nepokusil vyhledat ochranu u policie či jiných státních orgánů (kromě důvodu, že mu to náboženská sekta zakázala, či protože by to bylo bez výsledku), břemeno tvrzení neunesl. V takovém případě nelze po žalovaném požadovat, aby domýšlel potenciální důvody, proč se stěžovatel nepokusil ochranu vyhledat (resp. proč by mu podle něj státní orgány nepomohly). Tak daleko

povinnost správního orgánu zakotvená v § 3 správního řádu nesahá, neboť bez bližší specifikace ze strany žadatele o azyl by řešerše informací o zemi původu byla bezbřehá.

Pokud jde o otázku (neexistence) spojitosti mezi jednáním členů náboženské sekty a taxativními důvody pronásledování uvedenými v § 12 zákona o azylu, stěžovatel proti tomuto argumentu žalovaného nebrojil ani před krajským soudem ani před Nejvyšším správním soudem, a přitom se jednalo o hlavní důvod pro zamítnutí jeho žádosti jako zjevně nedůvodné. Ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu stanoví „[Žádost o udělení azylu se zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel] *newvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12*“ (důraz doplněn). Prokázání spojitosti pronásledování s rasou, národností, náboženstvím, politickým názorem či s příslušností k určité sociální skupině, je nezbytným předpokladem pro udělení azylu, což opakovaně judikoval i Nejvyšší správní soud (např. rozsudek ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 - 64, www.nssoud.cz; či rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, www.nssoud.cz; rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 2 Azs 16/2005 - 75, www.nssoud.cz). Jinými slovy, existence pronásledování sama o sobě pro udělení azylu nestačí [Nejvyšší správní soud připomíná, že před novelou č. 165/2006 Sb. zákon o azylu nezakotvoval institut doplňkové ochrany (dnes § 14a zákona o azylu)], toto pronásledování musí být způsobeno *z azylově relevantních důvodů*, jež jsou definovány v § 12 zákona o azylu taxativně (viz cit. rozsudek ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 - 64, www.nssoud.cz). V projednávaném případě se však stěžovatel v žalobě a kasační stížnosti zaměřil pouze na otázky procesního charakteru a na existenci pronásledování (resp. původce pronásledování), nikoliv však na spojitost s azylově relevantními důvody. Nejvyšší správní soud pouze jako *obiter dictum* dodává, že v projednávané věci by připadalo v úvahu patrně jen pronásledování *z důvodu náboženství* stěžovatele (resp. absence shodného náboženského přesvědčení, jaké vyznávají příslušníci dané sekty, neboť členem sekty podle svých slov nebyl), nicméně stěžovatel ani v pohovoru (ani v žalobě ani v kasační stížnosti) svoji argumentaci tímto směrem nerozvedl.

Nad rámec čtvrtého důvodu přijatelnosti explicitně namítaného stěžovatelem Nejvyšší správní soud konstatuje, že neshledal kasační stížnost přijatelnou ani z jiného důvodu přijatelnosti.

Projednávaná kasační stížnost neobsahuje dosud nejudikovanou právní otázku (první důvod přijatelnosti). V projednávaném případě se nejedná o pronásledování ze strany státních orgánů, kde je třeba obzvláště obezřetně zkoumat, zda-li je ochrana před takovým jednáním dostupná [rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, www.nssoud.cz, bod IV. b) (ii)]; v případě Ukrajiny se pak nejedná ani o zemi, ve které příslušné státní orgány nejsou schopny (např. proto, že vůbec neexistují) či ochotny (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti *systematicky* odmítají chránit, ač ji samy neperzekuuji) poskytnout účinnou ochranu před pronásledováním (resp. vážnou újmu) způsobeným nestátními subjekty (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, který bude zveřejněn na www.nssoud.cz, bod IV). Názor krajského soudu je tedy rovněž v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu.

Ohledně aplikace § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu Nejvyšší správní soud poukazuje na svou judikaturu, ve které varuje před nadměrným užíváním institutu zjevně

nedůvodných žádostí (rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz; či rozsudek ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, který bude zveřejněn na www.nssoud.cz, bod IV *in fine*). Nicméně tato výtka není v projednávaném případě na místě. Z informací uvedených stěžovatelem v průběhu pohovoru lze dovodit, že aplikace § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu na projednávaný případ byla adekvátní (na rozdíl od výše uvedených dvou kauz).

Stejně tak Nejvyššímu správnímu soudu není známa existence rozporné judikatury (druhý důvod přijatelnosti) ani neshledal nutnost provést judikatorní odklon (třetí důvod přijatelnosti). V souvislosti s třetím důvodem přijatelnosti je ale nutné upozornit na jednu skutečnost. Pokud jde o žalobní námitku směřující proti neposouzení překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, krajský soud poukázal na dosavadní judikaturu, která posouzení překážek vycestování u žádostí, jež byly zamítnuty jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu, nevyžadovala (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41, publikovaný pod č. 409/2004 Sb. NSS; či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 5 Azs 230/2004 - 45, www.nssoud.cz). Jiný senát tohoto soudu zaujal ve věci sp. zn. 1 Azs 96/2006 opačný právní názor a předložil tuto věc k rozhodnutí rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu. Pokud by stěžovatel tuto námitku, kterou uvedl v žalobě, uplatnil i v kasační stížnosti, přerušil by tento senát Nejvyššího správního soudu v projednávané věci řízení a vyčkal by rozhodnutí rozšířeného senátu. Jelikož však stěžovatel tuto námitku v kasační stížnosti neuvedl, k přerušení řízení není důvod, neboť Nejvyšší správní soud, jsa striktně vázán uplatněnými stížními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), by nemohl stěžovateli vyhovět ani v případě, že rozšířený senát dosavadní přístup Nejvyššího správního soudu k této otázce změnil.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že jeho dosavadní judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a krajský soud se *prima facie* v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud tedy neshledal v rozsudku krajského soudu zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele, ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyně z řad advokátů, JUDr. Eva Poláčková, advokátka se sídlem Starobrněnská 13, Brno; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni stěžovatele byla přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v celkové částce 5712 Kč [dva úkony právní služby po 2100 Kč spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a písemném podání soudu týkajícím se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a

náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), dále dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a DPH ve výši 19 % (tj. 912 Kč), celkem tedy 5712 Kč]. Nejvyšší správní soud neuznal za samostatný úkon právní služby nahlížení a studium spisu, které advokátka rovněž uplatňovala. Jak již Nejvyšší správní soud vyslovil např. v usnesení ze dne 29. 4. 2008, č. j. 5 Azs 33/2008 - 40, www.nssoud.cz, tuto činnost ustanoveného advokáta je třeba obecně považovat za součást úkonu právní služby spočívajícího v převzetí a přípravě zastoupení dle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., nikoli za samostatný úkon právní služby, jenž by byl svou povahou nejbližší prostudování trestního spisu při skončení vyšetřování ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) ve spojení s § 11 odst. 3 citované vyhlášky. Výjimečné okolnosti, pro něž Nejvyšší správní soud v advokátkou zmiňovaném rozsudku ze dne 18. 8. 2005, č. j. 6 Azs 523/2004 - 61, www.nssoud.cz, samostatnou odměnu za nahlížení do spisu přiznal, Nejvyšší správní soud v předmětné věci neshledal, a to i z toho důvodu, že v dané věci advokátka nedoložila a ani netvrdila, že by se uskutečnila první porada s jejím klientem, která je dle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu v zásadě nezbytnou součástí úkonu spočívajícího v převzetí a přípravě zastoupení ustanoveným advokátem. V pouhém doručení usnesení soudu o ustanovení zástupce advokátovi převzetí a příprava zastoupení spočívat nemůže. V dané věci je tedy nahlížení a studium spisu možné považovat nanejvýš za činnost nahrazující první poradu s klientem, která je tedy součástí úkonu právní služby dle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2008

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu